

SAKKI ry:n lausunto sivistysvaliokunnalle

21.10.2020

Asia: HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

Keskeiset kannat:

- Poikkeusolot ovat vaikuttaneet varsinkin ammatilliseen koulutukseen opetuksen käytännönläheisyyden takia. Vaikutukset näkyvät niin opintoihin kiinnittymisessä ja opetuksen laadussa kuin opiskeluhyvinvoinnissa.
- Varhainen tuki on olennaista kaikilla koulutusasteilla, varsinkin oppivelvollisuuden laajentuessa. Varhainen tuki varhaiskasvatuksessa tukee myös valmistumista ja opiskelun loppuun saattamista myöhemmillä koulutusasteilla.
- Kiitämme lämpimästi oppivelvollisuuden laajentamisen toteuttamista, maksutonta koulutusta sekä ammatillisen koulutuksen saamaa väliaikaista rahoitusta opetuksen lisäämiseen.

Tarkemmat kommentit

Teema: Varhaisen tuen tarve

Panostukset kolmiportaisen tukijärjestelmän toimivuuden ja saavutettavuuden kehittämiseksi ja varmistamiseksi vuonna 2021 peruskoulussa ja toisella asteella. (Varhaiskasvatuksen varhaisen tunnistamisen ja tukemisen kehittäminen). Oppimista ja sosiaalista kanssakäymistä vaikeuttavien tarkkaavaisuus- ym. neuropsykologisten häiriöiden ja mielenterveysongelmien varhaisen havaitsemisen ja niihin tarvittavan tuen ja hoidon kehittämistoimet vuonna 2021. Oppilas- ja opiskelijahuollon resurssien varmistaminen vuonna 2021. Opettajien osaamisen

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry
Hakaniemenranta 1 C | 00530 Helsinki
www.sakkiry.fi | Y-tunnus: 0678133-8

kehittäminen. Koronapandemian vaikutus tukijärjestelmien toimivuuteen vuonna 2020 ja tuen riittävyyden varmistaminen tulevina vuosina.

Pidämme erittäin tärkeänä parantaa valmiuksia varautua opetuksen toteuttamiseen poikkeuksellisissa olosuhteissa. Opetusta on saatu nopeasti järjestettyä etäolosuhteissa, mutta sen laadukasta toteutusta on tärkeää tukea. Opiskelu-elämään kuuluu olennaisesti myös sosiaalinen puoli ja yhteisöllisyyden kokemus kannattelee sekä tukee myös opintojen sujuvaa etenemistä. Poikkeustilanteessa tulee huolehtia laadukkaasta opetuksen jatkumisen lisäksi myös yhteisöllisyydestä ja yhteisöllisyyden kokemuksesta opiskelijoiden ja oppilaitoksen henkilöstön kesken. Henkilöstön edustajille tulee turvata riittävästi lisäkoulutusta ja tukea uusien ja vieraampien toimintatapojen käyttöönottoon, jotta varmistetaan yhteisöllisyys ja sosiaalinen turvallisuus myös etäopetuksen aikana poikkeusoloissa. Tukemalla yhteisöllisyyttä poikkeusaikoina vahvistetaan opiskelijoiden resilienssiä selviytyä poikkeusoloissa. Poikkeusajat lisäävät ihmisten mielenterveydenhäiriöitä ja vaikuttavat negatiivisesti jaksamiseen. Vahva oppilaitosyhteisö ja riittävä tuki oppilaitoksesta ennaltaehkäisevät mielenterveyteen liittyviä haasteita.

Keskeistä näissä poikkeusolosuhteissa on huolehtia siitä, ettei kukaan pääse pysyvästi tippumaan opetuksen piiristä. Moni nuori on valinnut ammatillisen koulutuksen sen käytännönläheisyyden takia. Jos tätä käytännön opetusta, joko oppilaitoksessa tai työelämässä, ei ole tarjolla, on monen nuoren motivaatio osallistua koulutukseen hyvin vähäinen. Laadukkaalla etäopetuksella tätä voidaan ehkäistä, mutta monia käytännön sisältöjä on hankala ellei mahdoton toteuttaa etänä, varsinkin aloilla joilla tarvitaan erityisiä työvälineitä. Tällaisissa tilanteissa tulisi varmistaa opiskelijoiden kontaktointi muilla tavoin, esimerkiksi yhteistyöllä etsivän nuorisotyön kanssa.

Poikkeustilan vaikutukset ovat tekemiemme koronakyselyiden perusteella kohdistuneet varsinkin heihin, joilla jo muutenkin on haasteita. Erityisesti ne nuoret, joilla on heikko yhteys opettajiin, oppimisvaikeuksia tai aiempia kokemuksia

kiusaamisesta toivat esille vaikeuksia, kuten ahdistuneisuutta tai masennusta. Esimerkiksi joka toinen niistä, joilla oli kiusaamiskokemuksia peruskoulusta tai toiselta asteelta kärsi ahdistuneisuudesta tai masennuksen oireista.

Opiskelijahuollossa tulisi pystyä tukemaan varsinkin heitä, joilla on kiusaamisen ja yksinäisyyden kokemuksia. Apua tarvinneista n. 75% oli kokenut saaneensa apua koulun aikuisilta ja 71% palveluista kasvokkain koulun ulkopuolella. On positiivista, että suuri osa vastaajista on kokenut saaneensa apua, vaikka apua saamattomien osuus on silti merkittävän iso. AMKEN ja OAJ:n toteuttamista kyselyistä näkyy samalla, että opettajat ja muu henkilökunta ovat kokeneet tilanteen raskaana ja kuormittavana, joten resursseja tukeen on tarpeen vahvistaa.

Resurssien lisäämisen lisäksi muita toimivia keinoja ovat selkeiden hoitoprosessien luominen, lyhytterapioiden tuominen osaksi opiskeluterveydenhuoltoa sekä henkilöstön täydennyskouluttamista mielenterveyden teemoista. Toivomme että opiskelijahuoltoon varattavasta lisärahoituksesta voidaan käyttää resursseja näiden toimien tukemiseen.

JUTTA VIHONEN

Puheenjohtaja

044 7530 581

jutta.vihonen@sakkiry.fi

VEERA FLORICA RAJALA

Pääsihteeri

050 3100 570

veera.florica-rajala@sakkiry.fi

Lisätietoja:

Matti Tujula

edunvalvonnan asiantuntija

044 7766 048

matti.tujula@sakkiry.fi

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry

Hakaniemenranta 1 C | 00530 Helsinki

www.sakkiry.fi | Y-tunnus: 0678133-8